

POKUS O REKONSTRUKCI POCHVY MEČE Z HROBU 46 Z LATÉNSKÉHO POHŘEBIŠTĚ V PALÁRIKOVĚ¹

Anna Gardelková-Vrtelová

Klíčová slova: doba laténská, pohřebiště, hrobová výbava, pochva meče, RTG analýza

Key words: La Tène period, cemetery, grave furnishings, scabbard, X-ray analysis

Attempt to reconstruct the Scabbard from the Grave 46 from the La Tène Cemeteries in Palárikovo

The study addresses the issue of artefacts on scabbard sword discovered at the Celtic cemetery in Palárikovo. Fragment scabbard was subjected to X-ray analysis to Welding Research Institute – Industrial Institute of SR. When X-ray analysis, it was discovered the presence of the disc. In an ideal 3D reconstruction scabbard were used knowledge from other La Tène cemeteries and due to the lack of the necessary material is reconstructed form chape rather hypothetical.

ÚVOD

Výzkum na birituálnom pohřebišti v Palárikově² byl realizován v letech 1970–1973 Archeologickým ústavem v Nitre, pod vedením B. Benadika a bylo zde objeveno 95 hrobů patřící do doby laténské (Benadik 1975a, 23). Podnětem pro zahájení výzkumných prací bylo oznámení profesora J. Šilhavíka ze SVŠ v Nových Zámkoch, který za sušárnou tabáku v hliníku JRD Palárikovo objevil několik koster (Benadik 1975b, 22).

Celková rozloha pohřebiště dosahovala asi 1 ha. Obdobně jako v případě pohřebišť Horný Jatov, Hurbanovo nebo Holiare (srov. Benadik/Vlček/Ambros 1957, 11, 44) leží pohřební areál Palárikovo na písčné duně, poblíž řeky Váh (zhruba necelých 7 km vzdušnou čarou od obce). Lokalita je tvořena vyvýšeninou ve směru SZ-JV, kdy na jihovýchodním okraji splývá s terénem a na severozápadě klesá k někdejšímu inundačnímu terénu Váhu (Benadik 1975a, 23).

Na nekropoli bylo objeveno celkem osm bojovnických hrobů, kdy kompletní výbava „kopí – štít – meč“ byla zaznamenána v sedmi hrobech. Počet bojovnických hrobů na pohřebišti v Palárikově představuje 7,6% z celkového počtu objevených pohřbů (Gardelková-Vrtelová/Horváth 2015, 19), zatímco například na rozsahem menších pohřebištích v Čechách je toto číslo okolo 11–33% (Waldhauser 1978, 209–212).

BOJOVNICKÝ HROB 46

V hrobě 46 byly uloženy dva pohřby. Pohřeb A patřil dospělé osobě uložené ve směru JV (hlava)-SZ, jako pohřeb B byly označeny spálené zbytky v urně³ (obr. 2: 12). Kostrový pohřeb byl sekundárně narušen.⁴

¹ Příspěvek vznikl v rámci grantového projektu 1/0045/14 agentury VEGA.

² Pohřebiště Palárikovo nebylo prozkoumáno kompletně. Díky zástavbě se nepodařilo probádat plochu pod budovou sušárny, severovýchodní část plochy, která byla v minulosti porušena výstavbou pokusné zahradní školky a ani soukromý pozemek K. Andela (Benadik 1975b, 23).

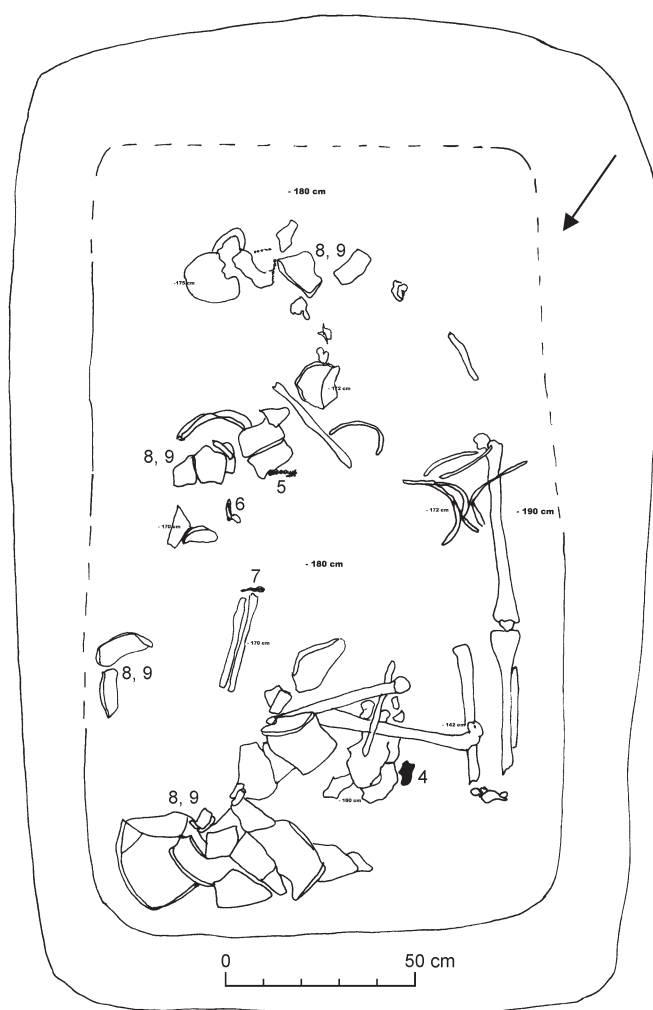
³ Dobová dokumentace uvádí, že urna byla z hrobu vybrána celá a její obsah nebyl přímo na lokalitě prozkoumán (Benadik/Rejholec 1972).

⁴ Z dobové dokumentace není jasné, zda se jednalo o narušení při výkopu pohřbu B, nebo šlo o „vykradení“, které nesouviselo s tímto pohřbem. Kruhová, až ledvinovitá vykrádací šachta však byla zaznamenána pouze ve střední části hrobu a narušila jenom kostrový pohřeb (Benadik/Rejholec 1972).

Hrobová jáma měla obdélníkovitý tvar se zaoblenými rohy a rozměry 265 x 170 x 195 cm. Dno bylo rovné, stěny mírně zešíklené. Hrob byl ohraničen žlabem kruhového půdorysu⁵ a s největší pravděpodobností byl vykraden, na což lze usuzovat podle přítomnosti černé zeminy po vykrádací šachtě.⁶ I přes značné porušení hrobu 46a sekundárním zásahem byly dolní končetiny, levá strana hrudi s levou ramenní kostí a hrudními obratli v anatomické poloze. Z výbavy zemřelého se v sekundární poloze (po narušení vykrádací šachtou) nacházela bojovnícká výstroj, spona⁷ a váza, která se nacházela v hloubce 180 cm.

Hrob 46a obsahoval uzavřený bronzový tyčinkovitý nápažník (obr. 2: 1), uzlíkovitě zesílněný železnou dlouhou sponu (obr. 1: 5; 6), kterou lze podle členění J. Bujny zařadit do kategorie spon středo-laténské schématu⁸ (Bujna 2003, 96, 97), železný nůž (obr. 1: 2) s klínovitě profilovanou čepelí a plochým zahnutým trnem pro rukojeť, kamenný brousek (obr. 1: 3), železnou záponu z opasku⁹, železný meč s pochvou (obr. 1: 4, 6) členěnou na vnější straně podélným jemným středovým žebrem s nezřetelným nákončím, železné okrajové kování štítu (obr. 1: 7) a čtyři kusy nádob¹⁰. Hrob byl bohatě vybaven také přídávky masitého milodaru. Obsahoval kosti prasete domácího (*Sus scrofa dom.*; obr. 2: 13), téměř celou husu domácí (*Anser anser dom.*; obr. 2: 14) a dvanáct žebber hovězího dobytka (*Bos taurus L.*; Ambros 1977). Pochovaný asi 40 letý jedinec mužského pohlaví byl robustní stavby, kdy jeho výška byla vypočítána na 177,6 cm (Jakab 2016, v tisku).

Hrob 46 se nacházel v SV části pohřebiště a v jeho blízkosti byl nalezen další hrob s kruhovým příkopem (hrob 44), který obsahoval kompletní bojovníckou výbavu (kopí – štít – meč). Hrobová výbava obou hrobů byla podobná. Hrob 44 obsahoval bronzový náramek a spony spojené konstrukce, dále menší počet nádob¹¹ a tři masité milodary. Dvakrát byly kosti identifikovány jako prase domácí

Obr. 1. Palárikovo. Hrob 46 – plán 1.

⁵ Jehož hloubka podle dobové dokumentace činila 20–30 cm, vnitřní průměr kruhového půdorysu byl více než 6 m (Benadik/Rejholec 1972). Žádný bližší popis kruhového žlabu, jeho polohopis, tvar, výplň, dobová dokumentace neobsahuje.

⁶ J. Jakab na pravé ulně identifikoval stopy po zásecích, které jsou podle jeho vyjádření způsobeny sekundárním porušením hrobu (Jakab 2016, v tisku).

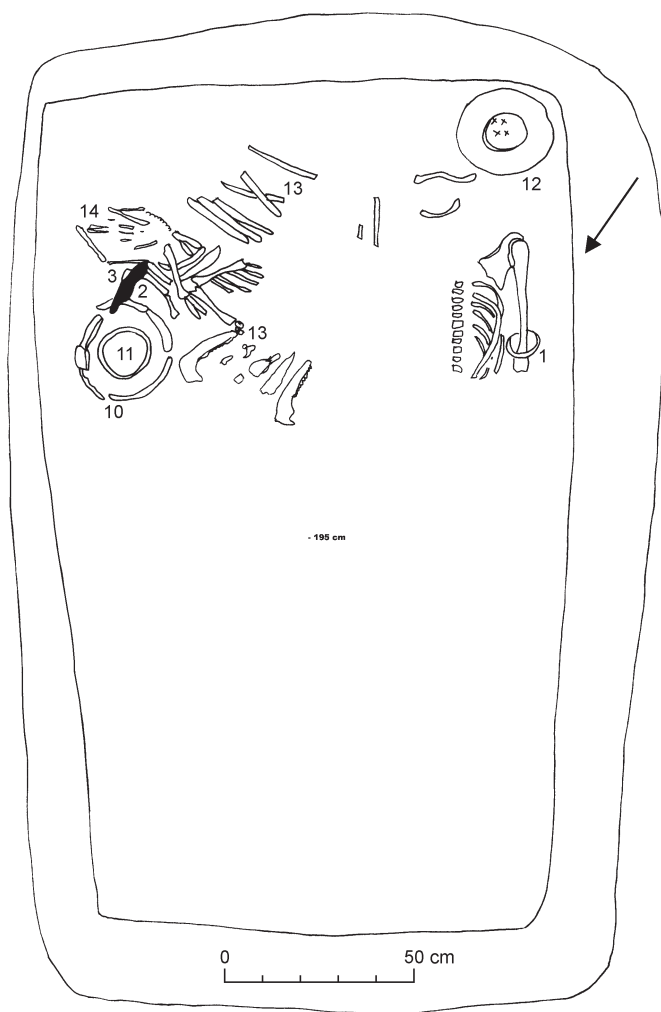
⁷ Nacházela se spolu se zlomky železné zápony, okrajovým kování štítu a se zlomky keramických váz ve středu hrobové jámy.

⁸ Bližší datování není vzhledem na stav dochování spony možný. Dobová dokumentace uvádí, že se jedná o sponu spojené konstrukce s podvinutou třetivou (Benadik/Rejholec 1972).

⁹ Do dnešní doby se nedochovala a její kresebné vyobrazení neobsahuje ani dobová dokumentace.

¹⁰ Dvě esovitě profilované mísy, situlovitou vázu a bikónickou lahovitou nádobu.

¹¹ Hrob 44 obsahoval dvě bikónické vázy.

Obr. 2. Palárikovo. Hrob 46 – plán 2.

(*Sus scrofa dom.*) a v jednom případě šlo o hovězí dobytek¹² (*Bos taurus* L; Ambros 1977). Jedinec z hrobu 44 byl 20–25 letý muž robustní stavby s výškou 172 cm (Jakab 2016, v tisku).

Žárový pohřeb, označený jako 46b, neobsahoval podle dobové výzkumné zprávy žádný hrobový inventář (Benadik/Rejholec 1972), který by pomohl hrob chronologicky zařadit.

Pochva meče z hrobu 46a

Při vyhodnocování hrobů z pohřebiště v Palárikově jsme se museli opírat pouze o kresebnou dokumentaci vyhotovenou při výzkumu E. Rejholcem (Benadik/Rejholec 1972), nakolik se do dnešní doby nezachoval ani jeden exemplář celého meče (nebo pochvy meče) ze zmíněného pohřebiště.

Podle dobové dokumentace se zdá, že žádná pochva meče na nekropoli v Palárikově nebyla zdobená, což potvrdila také rentgenová analýza dochovaných zlomků pochvy meče.¹³

Na dochovaném železném fragmentu¹⁴ pochvy meče¹⁵ z hrobu 46a bylo objeveno částečně zachované středové žebro. Kousky pochvy meče měřily celkem 29,2 cm.

Ideální rekonstrukce nákončí pochvy (obr. 4: 1) v tomto případě zobrazuje typ 2 podle rozčlenění A. Rapina (obr. 4: 2; Rapin 1999, obr. 6: 2), které by mělo podle tvaru nýtu a uchycení spony odpovídat zacho-

valé části pochvy meče z Palárikova. S ohledem na fragmentární zachování pochvy meče z hrobu 46a se však můžeme jen domnívat, zda pochva měla skutečně tento tvar.

Diskovitý nýt, který se na části pochvy meče zachoval (obr. 3: 1), bychom podle A. Rapina mohli řadit k tzv. nýtové sponě, kterou datuje jako přechod 5. a začátek 4. stol. př. n. l. Vývoj nýtů na nákončí pochvy zřejmě odráží snahu usnadnit rozvoj této složité části meče a jeho dalších případných oprav (Rapin 1999, 49, 50). Není ale vyloučeno, že disky by mohly být součástí mladší konstrukce (mezi 4. a 3. stol.), jak na tuto skutečnost poukazuje už A. Rapin, který uvádí, že je problematické rozeznání meče 4. a 3. stol. př. n. l (Rapin 1999, 49, obr. 6: 3).

Dochování tohoto nýtu nebývá až tak časté, nebo je pod vrstvou vzniklé koroze nepozorovatelné. Na zachovalém fragmentu z hrobu 46a, který byl podroben RTG analýze (obr. 3: 3), byla objevena zkorodovaná část textilie (obr. 3: 2).¹⁶ Ze spodní části železných fragmentů pochvy meče jsou zřetelné zbytky šterku/písku, které jsou přilakovány k povrchu. V nálezové zprávě se k výplni hrobu uvádí: „Výplň hrobové jámy tvořila promíchaná zemina, na větší ploše ve střední části hrobu poměrně sytého černého

¹² Obdobně jako v případě hrobu 46a, i zde byla nalezena žebra hovězího dobytka.

¹³ RTG analýza byla vyhotovena na Výzkumném ústavu zvěračském – Priemyselny inštitút SR v Bratislave.

¹⁴ Složený byl ze 7 kusů.

¹⁵ Děkujeme PD Mag. Dr. Petru C. Ramslovi za jeho ochotu a pomoc při správném zařazení meče a jeho rekonstrukci.

¹⁶ Otisky textilu byly podle dobové dokumentace zaznamenány také na pochvě meče z hrobu 44 (Benadik/Rejholec 1972).

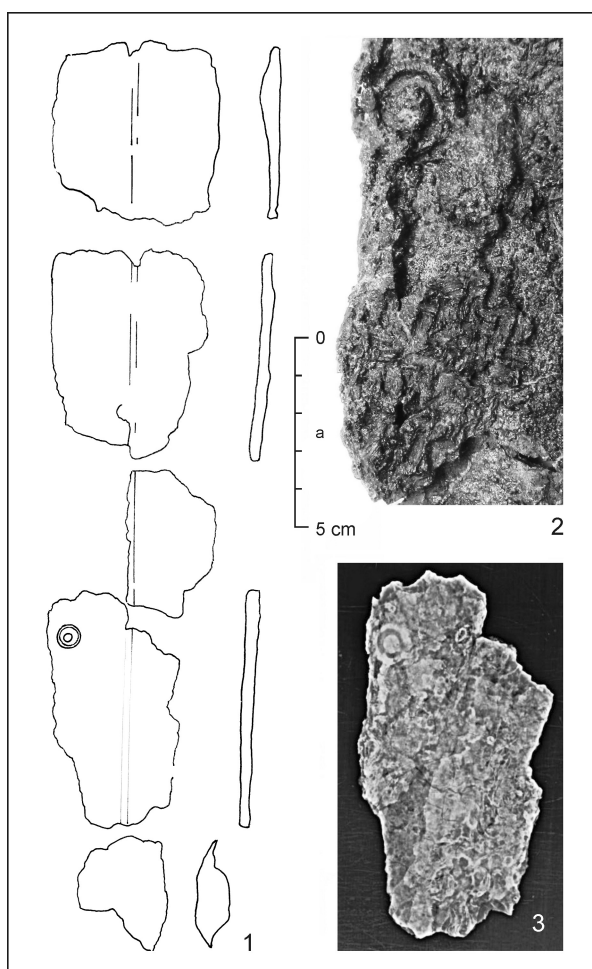
zbarvení, která naznačovala vykradení hrobu“ (Benadik/Rejholec 1972).

Při rekonstrukci pochvy meče jsme využili poznatky z analogických laténských pohřebišť na území Slovenska, ale také okolních zemí (např. lokalita Balassagyarmat nebo pohřebiště Bonyhádvarasd s vyobrazením diskovitého terčíku (Szabó/Petres 1992, 85, 120, 124).¹⁷ Vzhled dochovaných fragmentů a také jejich konkávní tvar byl určujícím prvkem, proč byly nýty při rekonstrukci umístěny do dolní části pochvy meče (nákončí).

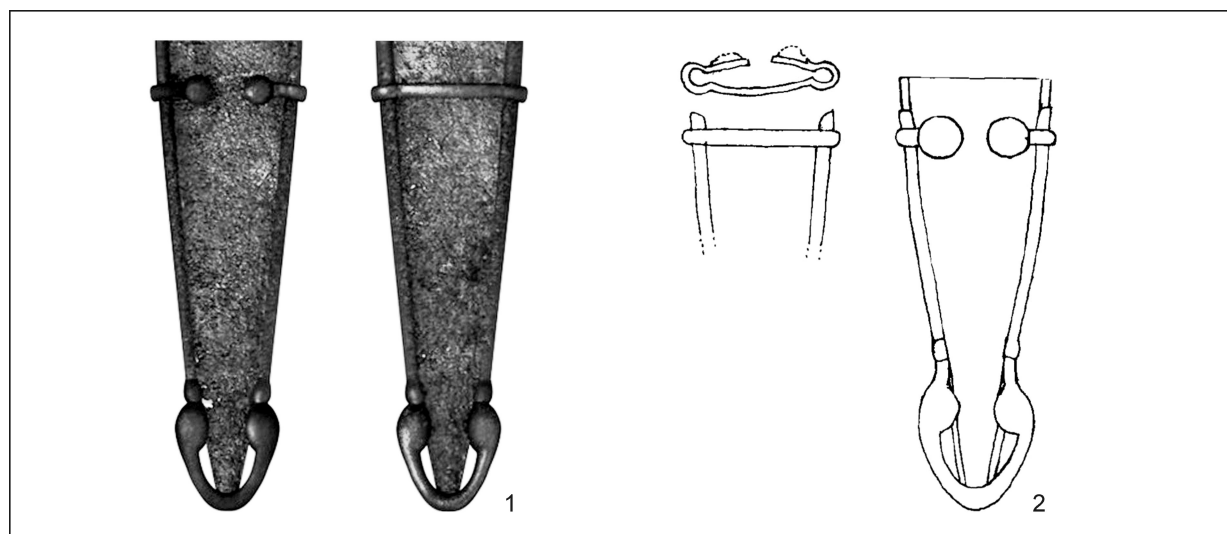
Železné meče z laténských hrobů se téměř všechny řadí k dvoubřítým mečům. Do hrobů byly ukládány v železné pochvě. Ve spodní části byla tato pochva opatřena železným nákončím, které mělo zabraňovat případnému poranění (Waldhauser 1999, 51). Pochvy meče byly vyrobeny z plechu (mědi nebo bronzu) a podle R. Pleinera (1993, 66–68) byly často zdobeny typickými keltskými zakřivenými motivy, S-liniemi, spirálami nebo zoomorfními prvky. Přítomnost výzdoby nebyla RTG analýzou na fragmentech pochvy z hrobu 46 potvrzena, nelze ji však naprosto vyloučit, s ohledem na malou zachovalou část předmětu.

Chronologické zařazení hrobu 46a

Z pochvy meče, pocházející z hrobu 46a, se nezachovalo mnoho, podle čeho by bylo možné pochvu meče spolehlivě datovat. Na základě členění A. Rapina bychom podle uchycení nýto-

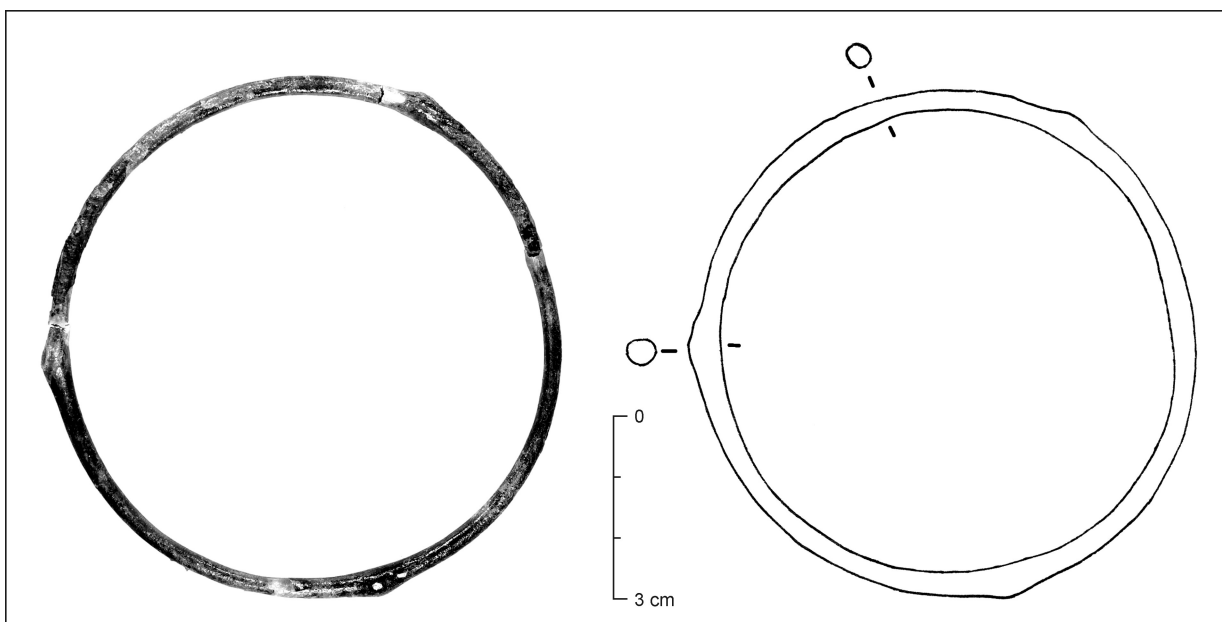

Obr. 3. Palárikovo. Hrob 46a. 1 – detail fragmentu pochvy meče; 2 – detail textilu; 3 – rentgenový snímek. Mierka: a – 1; bez mierky – 2, 3.

Obr. 4. Palárikovo. 1 – pokus o rekonstrukci nákončí meče; 2 – diskovité nýty podle A. Rapina (1999, obr. 6: 2).

¹⁷ Odpovídají variantě 3 podle A. Rapina (1999, obr. 6). Je však nutné podotknout, že se jedná o nálezy bez kontextu a byl posuzován pouze analogický tvar předmětu pro rekonstrukci.

Obr. 5. Palárikovo. Hrob 46. Bronzový nápažník.

vé svorky tento předmět mohli zařadit na přelom 4. a 3. stol. př. n. l (Rapin 1999, obr. 6), tedy v našem prostředí do starší a střední doby laténské.

Špatný stav dochovaných železných předmětů, zejména spon, nedovoluje hrob spolehlivě chronologicky zařadit. Dlouhá železná spona¹⁸ (obr. 6) patří do skupiny dlouhých a středně dlouhých železných spon středoláténského schématu. Spona zřejmě měla prodlouženou patku. Lučík je nízce klenutý, krátké vinutí má 2 x 2 závit. Délka spony činí 100–110 mm, váha 67,8 g, výška vinutí byla 26 mm. Spony spojené konstrukce, kam fragment spony z hrobu 46a patří, spadají do střední doby laténské (Bujna 2003, 96, 97). Spony středoláténského schématu či spojené konstrukce by neměly být starší než stupeň LTC1. J. Meduna (1980, 113, 114) zároveň uvádí, že pokud jsou tyto spony nacházeny v sídlištním prostředí, mívají gracilnější formu, než ty nalézané v hrobech a jsou typické pro fázi LTC1. Pro území Slovenska vypracoval chronologické členění spon J. Bujna (2003, 39–108), v jehož chronologii by tato spona patřila k variantám typickým pro přelom LTB2/C1, tedy přelom starší a střední doby laténské.

Bronzový uzavřený tyčinkovitý nápažník (obr. 5) s kruhovým průřezem a třemi nevýraznými vývalky může mít analogii v nápažním kruhu z Mannesdorfu (hrob 37; Ramsl 2011, tab. 67). Tento náramek s tzv. „Herkulovými uzly“ je datovaný do LTB1c (Ramsl 2011, 213), tedy do starší doby laténské. Náramky s těmito nevýraznými vývalky byly pozorovány také na dalších pohřebištích (srov. Ramsl 2014, 8) a mají zřejmě původ v helénistickém umění (Ramsl 2014, 8). J. Bujna (2005) klade tyčinkovité nápažníky do LTB1–B1/B2.

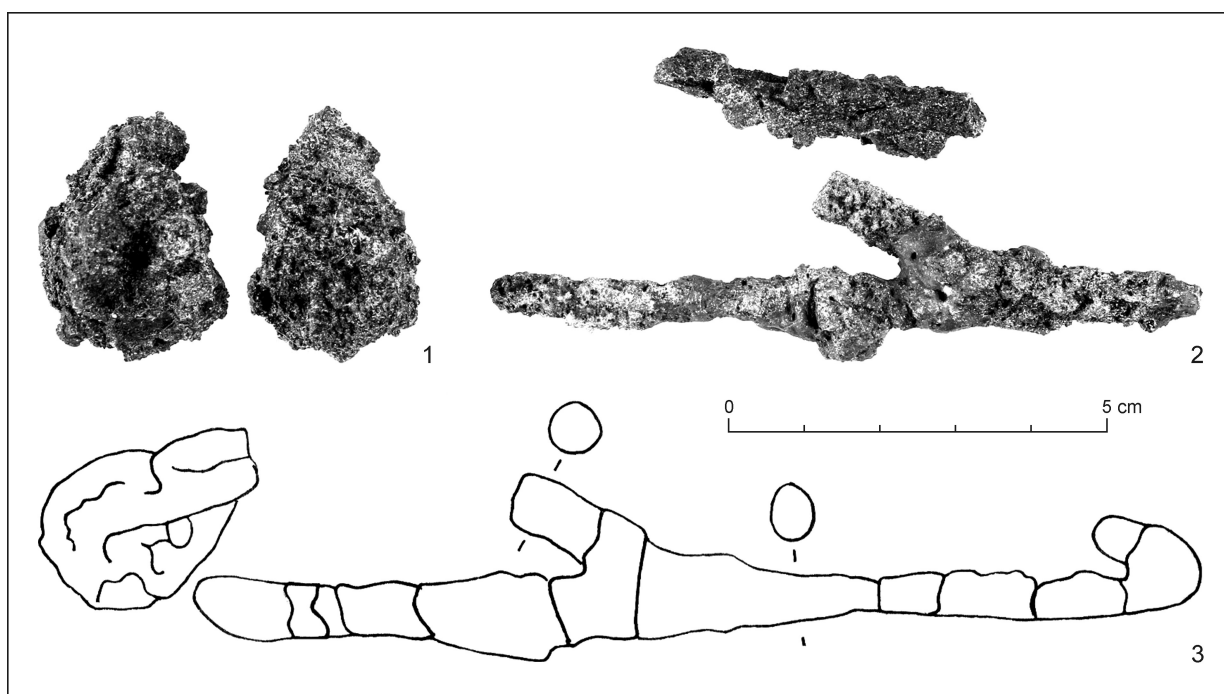
Nápažník z hrobu 46a byl podroben spektrální analýze¹⁹, která odhalila vysoké procento olova (62,9%), mědi (23,5%) a cínu (10,8%).

Hrob 46a²⁰ obsahuje nekompletní bojovnickou výbavu, která chronologicky spadá do starší doby laténské. Otázkou zůstává přítomnost dlouhé spony spojené konstrukce, která by mohla naznačovat, že by tento hrob mohl být mladší a spadat na přelom starší/střední doby laténské.

¹⁸ Jejíž vzhled byl verifikován podle dobové dokumentace (kresebně, popisně) E. Rejholce (Benadik/Rejholec 1972).

¹⁹ Spektrální analýza byla provedena s podporou grantu VEGA GP1/0150/15.

²⁰ Pohřebiště v Palárikově je ve fázi zpracování. Podle předběžných výsledků se však zdá, že zde bude nutné počítat s výskytem hrobů datovaných do mladší fáze střední doby laténské.

Obr. 6. Palárikovo. Hrob 46. 1, 2 – železná dlouhá spona; 3 – dobové vyobrazení podle E. Rejholce (Benadik/Rejholec 1972).

ZÁVĚR

Podle kritérií na bohatost pohřbu, které v minulosti zpracoval J. Bujna (1982, 312–345), bychom hrob 46a mohli označit, i přes jeho sekundární porušení, za hrob patřící do kategorie I – nejbohatší skupina spojována s hroby vedoucí vrstvy (Bujna 1982, 339).

Železné úlomky pochvy meče z laténského pohřebiště v Palárikově byly podrobeny rentgenové analýze, která na jednom ze sedmi různě velkých fragmentů prokázala přítomnost zachovalého disku.

Zajímavé je postavení hrobů 44 a 46 v rámci pohřebiště v Palárikově. U obou zmíněných hrobů se jedná o hroby obklopené příkopem, jak je možné pozorovat také například na pohřebišti v Hornom Jatově – Trnovci nad Váhom v případě hrobu 362 (Benadik/Vlček/Ambros 1957, 15, 27) nebo na pohřebišti v Dubníku (hroby 17, 18, 19; Bujna 1989, 205). Hroby s vnější povrchovou úpravou, které obsahovaly meče, byly objeveny také například v Domamyslicích (Čížmář 1973), nebo na maďarské lokalitě Ménfőcsanak (hroby 14, 18; Uszóki 1970). Kruhový příkop okolo hrobu 46 jenom potvrzuje jeho výjimečné postavení v rámci pohřebiště. Tuto skutečnost naznačuje také výskyt husy domácí (*Anser anser dom.*) v hrobě.²¹

Zmíněný hrob 46a obsahoval bojovnickou výbavu datovatelnou do starší doby laténské, ale také dlouhou železnou sponu spojené konstrukce, kterou datujeme do střední doby laténské. Zejména fragmentárnost železné spony nedovoluje hrob 46a spolehlivě chronologicky zařadit, i když se nabízí možnost zařadit jej na přelom starší a střední doby laténské.

LITERATURA

Ambros 1977

C. Ambros: Určení archeozoologického materiálu z pohřebiska Palárikovo (1970–1974). Výzkumná zpráva 8136/77. Dokumentace AÚ SAV v Nitre. Nitra 1977. Nепublikované.

Benadik 1975a

B. Benadik: Keltské pohřebisko v Palárikove. AVANS 1974, 1975, 22–25.

²¹ Husa zřejmě provázela bohaté pohřby nejen na pohřebišti v Palárikově (viz Gardelková-Vrtelová 2014, 522).

- Benadik 1975b* B. Benadik: Besonders angelegte Gräber auf keltischen Gräberfeldern der Slowakei und ihre gesellschaftliche Bedeutung. Ausgrabung des Gräberfeldes in Palárikovo und sein Charakter. *Alba Regia* 14, 1975, 97–106.
- Benadik/Rejholec 1972* B. Benadik/E. Rejholec: Palárikovo 1970. Výzkumná zpráva 6246/72. Dokumentace AÚ SAV v Nitre. Nitra 1972. Nepublikované.
- Benadik/Vlček/Ambros 1957* B. Benadik/E. Vlček/C. Ambros: Keltské pohřebiská na juhozápadnom Slovensku. Bratislava 1957.
- Bujna 1982* J. Bujna: Spiegelung der Sozialstruktur auf latènezeitlichen Gräberfeldern im Karpatenbecken. *Pam. Arch.* 73, 1982, 312–431.
- Bujna 1989* J. Bujna: Das latènezeitliche Gräberfeld bei Dubník I. *Slov. Arch.* 37, 1989, 245–334.
- Bujna 2003* J. Bujna: Spony z keltských hrobov bez výzbroje z územia Slovenska. Typovo-chronologické triedenie LTb- a C1-spôn. *Slov. Arch.* 51, 2003, 39–108.
- Bujna 2005* J. Bujna: Kruhový šperk z laténských ženských hrobov na Slovensku. Nitra 2005.
- Čižmář 1973* M. Čižmář: Keltský kostrový hrob se čtvercovým příkopem z Domamyslic, okres Prostějov. *Arch. Rozhledy* 25, 1973, 615–625.
- Gardelková-Vrtelová 2014* A. Gardelková-Vrtelová: Nálezy drůbeže v keltských hrobech z území Slovenska. In: J. Čižmářová/N. Venclová/G. Březinová (Ed.): *Moravské křižovatky. Střední Podunají mezi pravěkem a historií*. Brno 2014, 515–526.
- Gardelková-Vrtelová/Horváth 2015* A. Gardelková-Vrtelová/P. Horváth: Rekonstrukce hrobu z bojovníka z Palárikova. *REA* 17, 2015, 15–19.
- Jakab 2016, v tisku* J. Jakab: Antropologická analýza birituálneho laténskeho pohrebiska v Palárikove. *Štud. Zvesti AÚ SAV* 60, 2016, v tisku.
- Meduna 1980* J. Meduna: Die latènezeitlichen Siedlungen in Mähren. Praha 1980.
- Pleiner 1993* R. Pleiner: *The Celtic Swords*. Oxford 1993.
- Rapin 1999* A. Rapin: L'armement celtique en Europe: Chronologie de son evolution technologique du Ve au Ier s. av. J.-C. *Gladius* 19, 1999, 33–67.
- Ramsl 2011* P. C. Ramsl: Das latènezeitliche Gräberfeld von Mannersdorf am Leithagebirge, Flur Reinthal Süd, Niederösterreich. Wien 2011.
- Ramsl 2014* P. C. Ramsl: The Relationship between Austrian and Northern Italian sites in the Iron Age. In: P. Barral/J. P. Guillaumet/M. J. Roulière-Lambert (Ed.): *Les Celtes et le Nord d'Italie (Premier et Second Ages du fer)*. Actes du XXXVIe colloque international de l'AFEAF. Verone, 17–20 Mai 2012. Verone 2014.
- Szabó/Petres 1992* M. Szabó/É. Petres: Decorated weapons of the La Tène Iron Age in the Carpathian Basin. Budapest 1992.
- Uzsóki 1970* A. Uzsóki: Előzetes jelentés a Ménfőcsanak Kelta temető asztasárak. *Arrabona* 12, 1970, 17–57.
- Waldhauser 1978* J. Waldhauser: Das keltische Gräberfeld bei Jenišův Újezd in Böhmen II. Teplice 1978.
- Waldhauser 1999* J. Waldhauser: Jak se kopou keltské hroby. Laténská pohřebiště ze 4.–3. století v Čechách. Praha 1999.

Attempt to reconstruct the Scabbard from the Grave 46 from the La Tène Cemeteries in Palárikovo

Anna Gardelková-Vrtelová

Summary

We will focused on a large Celtic burial ground examined at the „Palárikovo-Dolný Keresztúr“ od „Dolné Križovany“ site (Nové Zámky district). A rescue excavations was started in 1970 and was led by Blažej Benadik from the SAS Institute of Archaeology. During several excavation campaigns between 1970–1973, a burial ground was discovered and partially explored (*Benadik 1975a*, 23). In 7 out of 95 examined graves, contained standard military equipment (sword, shield, spear).

Number warrior graves at the cemetery in Palárikovo represents 7.6% of the total number of burials discovered (*Gardelková-Vrtelová/Horváth 2015*, 19).

In our attempt to interpret from grave 46a we depart from the picture of the find situation as published Emil Rejholec (*Benadik/Rejholec 1972*).

Warrior grave 46a

An adult human was buried in grave 46a in Palárikovo. His grave assemblage included a sword and scabbard sword, an bronze bracelet, bones of domestic pig (*Sus scrofa dom.*), domestic geese (*Anser anser dom.*) and cattle (*Bos taurus* T.; Ambros 1977), the find complex of which contained, apart from iron items, as many as four ceramic vessels.

The humans remains were resting and the bottom of a 195 cm deeps grave pit. It's grave pit had the unusual dimensions of 260 x 170 cm. With high probability, a man was buried in it from the higher social circles of Celtic society (by distribution J. Bujna 1982, 312–345).

Scabbard of grave 46a

At scabbard (coroded blade) during X-ray analysis showed preserved disc-shaped platem which comes from a disk-shaped buckle sheaths. Iron fragment from the grave 46a has a partially preserved center rib. This fragment of sword/scabbard has seven pieces (together measured 29.2 cm). Because of to the concave shape of fragments during their reconstruction, We believe that preserved disc belongs to chape scabbard.

Grave 46a contains incomplete military equipment (only sword or scabbard sword and shield). Grave goods included (among other things) the iron fibula middle La Tène construction.

Fig. 1. Palárikovo. Grave 46 – plan 1.

Fig. 2. Palárikovo. Grave 46 – plan 2.

Fig. 3. Palárikovo. Grave 46a. 1 – detail of a fragment scabbard; 2 – detail of textiles; 3 – X-ray photo. Scale: a – 1; without scale – 2, 3.

Fig. 4. Palárikovo. 1 – an attempt to reconstruct chape scabbard; 2 – Disc-shaped rivets by A. Rapin (1999, fig. 6: 2).

Fig. 5. Palárikovo. Grave 46. Shoulder bronze ring.

Fig. 6. Palárikovo. Grave 46. 1, 2 – long iron brooch; 3 – repainted by the original documentation E. Rejholec (Benadik/Rejholec 1972).

Translated by author

Mgr. Anna Gardelková-Vrtelová
Archeologický ústav SAV
Akademická 2
SK – 949 21 Nitra
annagardelkova@gmail.com